

Roni Grén

Yksi yleisimpiä *Tahitiin* liittyviä keskustelunaiheita on viime vuosina ollut sen kielipolitiikka. Tarkat lukijat ovat varmasti huomanneet, että asiassa on tapahtunut jonkinlainen muutos: lehti perustettiin alun perin tukemaan suomen- ja ruotsinkielistä taidehistorian tutkimusta, mutta viime vuosina on nähty yhä enemmän englanninkielisiä tekstejä. Asia on herättänyt jonkin verran kysymyksiä – kuten myös aiemmin se, että *Tahitissa* ei ole voinut julkaista englanniksi – joten ennen jatkokehittelyitä vastaan tässä asiaan lehden toimituskunnan tekemän linjauksen mukaisesti: englanninkieliset tekstit on rajoitettu teemanumeroihin ja *Tahitin* perustointi, johon kuuluu myös vapaavalintaisista aiheista tehtyjen taidehistoriallisten artikkelien julkaiseminen, jatkuu yhä ainoastaan suomen- ja ruotsinkielisenä.

Toinen kysymys on se, mihin edes tämän kaltainen muutos vastaa? Ensin hyvät uutiset: *Tahitiin* tekstit eivät huku kansainvälisesäkään mielessä, koska ne leviävät nykyisin omien verkkosivujen lisäksi suuriin kirjastotietokantoihin muun muassa EBSCO:n kanssa tehdyn sopimuksen kautta, joten englanninkielisetkin tekstit voivat löytää natiivit lukijansa. Lisäksi vierailevien teemanumeroiden – kuten esimerkiksi Designmuseon Bauhaus -projektin jatkoksi tehtävän englanninkielisen ”Bauhaus vs. Nordic Design and Architecture” -numeron – osoittamina kotimainen taidehistorian kenttä verkostoituu ulkomaille ja voi hyvin.

Sitten voikin aloittaa valittamisen. Kotimaisilla kielillä julkaisemiselle olisi kova tarve ja toisaalta tuntuu siltä, että myös *Tahiti* pienuudessaan joutuu linjauksistaan huolimatta niiden tahojen joukkoon, jotka ovat suomalaisen koulutuspolitiikan suurten linjausten

ristipaineessa. Olen itse yksi niistä tutkijoista, jotka ovat julkaisseet suomenkielisten tekstieni lisäksi myös englanniksi, mutta kuulun siltikin niihin, joiden mielestä käynnissä oleva suomalaisen tieteen yksisilmäinen institutionaalinen kansainvälistäminen, joka tosiasiallisesti näyttää tarkoittavan nimenomaan tieteen angloamerikkalaistamista, on vakava uhka sekä koko alalle, taidehistorialle, että etenkin sen käytännöille. Ja näin on myös kansainvälisesti.

Syy mainittuun uhkaan on *Tahitinkin* edustamassa tapauksessa ilmeinen: taidehistorian olemisen oikeutusta minkä tahansa yliopistoissa olisi paljon vaikeampaa perustella ilman oman lähialueiden taiteen tutkimusta, jota myös Suomessakin valtaosa tehdyistä töistä käsittelee. Ulkomaisiin virtauksiin tutustuminen totisesti on aina suotavaa, eikä ulkomailta käyminen ja toisten kulttuurien ymmärtäminen tieteellistikään

maailmankuvaa yleensä kavenna, mutta vaatimukset huippujulkaisuissa julkaisemisesta ja kansainvälisestä näkyvyydestä tuntuvat silti olevan edellisen oikeutuksen kanssa toisinaan ristiriidassa ja asettavat vaalitettavalla ja tarpeettomalla tavalla tutkijat ja heidän aiheensa kosketuksiin vaatimusten luoman hierarkian kanssa.

Koska omat tutkimukseni koskettelevat nimenomaan kansainvälisiä, ei-suomalaisia aiheita, sain etenkin väitöskirjantekovaiheessa kohdata hyvässä hengessä avukseni annettuja ohjeita, joiden mukaan minun olisi hyödyksi julkaista englanniksi. Olen kuitenkin myös miettinyt, kummallako tavalla todella edistän paremmin kansainvälistymistä: sitenkö, että kirjoittaisin ulkomaisista aiheista korkeasti luokitettuihin ulkomaisiin tiedejulkaisuihin, joista epäilen, ettei juuriukaan kollegoistani niitä Suomessa seuraa, mutta joissa julkaisemiseen avoimesti kannustetaan, vai että julkaisen samoista aiheista tekstejä suomeksi niillä foorumeilla, joita siihen tarkoitukseen hyvin niukasti kyetään ylläpitämään? Ja jos jälkimmäiselle nähdään puolustuksia, miksi nimenomaan ulkomaisia julkaisufoorumeita ja kansainvälisiä julkaisuja suositaan institutionaalisesti myös niillä

aloilla, joilla sellaisesta saatava tutkimuksellinen hyöty ei ole niin selvä?

Silloin on unohdettu tai jätetty huomiotta, että kaukana niiden suurten tutkimusalojen takana, joiden perustalta kaikenlaiset vertailusijoitusunelmat ja tieteen markkinavetoisuushaaveet ovat luodut, on olemassa joukko sellaisia pieniä ja tehtäviltään edellisistä eroavia oppiaineita, joiden kehitykselle näiden haaveiden toteutumisella ei olisi juuri mitään merkitystä, sillä tutkimuksen laatua – suoranaiset virheet pois lukien – voidaan juuri näissä tapauksissa mitata kentän moninaisuudella ja tutkimuksen teon tapojen heterogeenisyydellä. Näillä aloilla käytetyillä kielillä on myös valtava merkitys kulttuurien ylläpitäjänä ja rakentajana. Niin pitkälle kuin itse ymmärrän, taidehistoria on kiistatta yksi näistä aloista.

Tässä numerossa moninaisuus kurkistaa niin että näkyy. Numeron neljässä refereeratikkelissa luodetaan hyvin erilaisista tutkimusotteista käsin nykytutkimuksen suhdetta modernin ajan muotoihin: Hanne Tikkala ja Seppo Hornytkyj lähtevät liikkeelle luonnontieteellisesti Akseli Gallen-Kallelan tuotannon värimaailmaan, Anna Ripatti lähestyy arkistojen kautta Gustaf Nyströmin urauur-

tavaa asemaa suomalaisten puukirkkojen parissa ja Ringa Takanen ottaa warburgilaisen näkökulman Alexandra Frosterus-Såltinin alttaritauluihin ja upottaa ne niiden omaan sosiaalihistorialliseen kontekstiin. Omassa Carl Einsteinia käsittelevässä tekstissäni muistelen maailmaa, jossa taidehistoriallisella eleellä nähtiin kauaskantoisia julkisia ja poliittisia merkityksiä ja mietin hänen kauttaan Manner-Eurooppalaisen modernistisen taidehistorian suhdetta afrikkalaiseen taiteeseen. Numeron kirja-arvioissa ja lektioissa rajoja venytetään entisestään keskiajan tutkimuksesta kognitiotieteisiin ja niiden kritiikkiin. Lisäksi numerossa julkaistaan professori Tutta Palinin virkaanastujaisluento Turun yliopistosta viime maaliskuulta. *Tahitin* onnittelet Tutalle ovat myöhäiset, mutta yhä lämpimät.

Hyviä lukuhetkiä kaikilla kielillä!

